

TECHNINIS DOKUMENTAS

HEPSA – parengties su sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms įsivertinimo priemonė

Vartotojo vadovas

ECDC TECHNINIS DOKUMENTAS

HEPSA – parengties su sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms įsivertinimo priemonė

Vartotojo vadovas

Šį projektą užsakė Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC); jo įgyvendinimą koordinavo Graham Fraser ir Svetla Tsołova, o parengė bendrovės IQVIA (Madridas) vyresnioji epidemiologė Mariana Haerberer. Taip pat norėtume padėkoti Nyderlandų nacionalinio visuomenės sveikatos ir aplinkos instituto (nyd. RIVM) darbuotojams už jų indėlį.

Cituojant nurodyti: Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras. HEPSA – parengties su sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms įsivertinimo priemonė, vartotojo vadovas. Stokholmas: ECDC; 2018.

Stokholmas, 2018 m. birželio mėn.

ISBN 978-92-9498-315-2

doi: 10.2900/223440

Katalogo numeris TQ-02-18-883-LT-N

Viršelio nuotrauka: Sheila Sund, per „Flickr“ išduota „Creative Commons Attribution“ nekomercinė (CC BY-NC 4.0) licencija.

© Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras, 2018.

Leidžiama dauginti nurodžius šaltinį.

Turinys

Santrumpos.....	iv
Žodynas.....	iv
1 Įžanga	1
2 Priemonė HEPSA	2
2.1 Pasiruošimas ir valdymas iki įvykio	3
2.2 Išteklių: kvalifikuoti darbuotojai	3
2.3 Pagalba pajėgumams stiprinti: stebėjimas	4
2.4 Pagalba pajėgumams stiprinti: rizikos vertinimas.....	4
2.5 Reagavimo į įvykį valdymas.....	4
2.6 Įvykusio įvykio peržiūra.....	4
2.7 Įgytos patirties pritaikymas	4
3 Nurodymai.....	5
3.1 Numatyta auditorija.....	5
3.2 Lakštų pildymas	5
3.3 Vertinimo rezultatas	7
3.4 Papildomi patarimai.....	8

Iliustracijos

1 iliustracija PVSEES užtikrinimo procesas	2
2 iliustracija. Momentinė ekrano nuotrauka. Įgytos patirties pritaikymas	5

Lentelės

1 lentelė. Vertinimo rezultatų aiškinimas	8
---	---

Santrumpos

BRR	bazinis rodiklių rinkinys
IRR	Išsamus rodiklių rinkinys
EEE	Europos ekonominė erdvė
ES	Europos Sąjunga
HEPSA	parengties su sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms įsivertinimas
TSSTA	tarptautiniai sveikatos srities teisės aktai
VN	Valstybė narė
NRP	nacionalinis ryšių punktas
PVSES	parengtis su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms
PSO	Pasaulio sveikatos organizacija

Žodynas

Krizė	Rimta, netikėta ir dažnai pavojinga padėtis, kuriai susiklosčius būtina laiku imtis atitinkamų veiksmų; padėtis, kuri gali pakenkti arba kelti grėsmę žmonių gyvybei, aplinkai, ypatingos svarbos infrastruktūros objektams arba esminėms visuomenės funkcijoms.
Su liga susijęs įvykis	Ligos pasireiškimas arba incidentas, dėl kurio liga gali pasireikšti.
Išankstinio įspėjimo sistema	Galimų krizių nustatymo, naudojantis daugiausia biuleteniais, prognozėmis ir įspėjimais, sistema.
Informavimas apie ekstremaliąsias situacijas	Neatidėliotinas, savalaikis bendravimas su konkrečia žmonių grupe susiklosčius nenormaliai padėčiai, kai, siekiant sumažinti žalą (nuostolius) žmonėms, nuosavybei arba aplinkai arba sumažinti mirties atvejų skaičių, būtina kuo skubiau imtis įprastos tvarkos apibrėžties neatitinkančių veiksmų. Pranešimais apie ekstremaliąją situaciją labai dažnai siekiama paskatinti imtis neatidėliotinių veiksmų arba nurodyti, kokių neatidėliotinių veiksmų reikėtų imtis.
Parengtis ekstremaliosioms situacijoms	Veiksmai, kurių imamasi numatant ekstremaliąją situaciją, siekiant sukurti palankias sąlygas sparčiai, veiksmingai ir tinkamai reaguoti į ekstremaliąją situaciją.
Pavojus	Veiksny, kuris gali turėti neigiamą poveikį jo veikiamų gyventojų grupių sveikatai.
Rodikliais grindžiamas stebėjimas	Įprastinių ataskaitų apie ligos atvejus teikimas, pvz., ligų, apie kurias privaloma pranešti, stebėjimo sistemoms, kontrolinėms stebėjimo sistemoms, ir laboratorijų tyrimų rezultatais grindžiamas stebėjimas. Dažnai įprastines ataskaitas – kas savaitę arba kas mėnesį – teikia sveikatos priežiūros įstaigos.

Parengtis	Žinios ir pajėgumai, kuriuos vyriausybė, reagavimo ir atkūrimo specialistų organizacijos, bendruomenės ir pavieniai asmenys plėtoja, siekdami veiksmingai numatyti tikėtinas, neišvengiamas arba prasidėjusias krizės poveikį, reaguoti į jį ir atkurti pirminę padėtį.
Parengties planavimas	Tai yra vietos, nacionalinio ir ES masto planų įtraukimas į įvairius sektorius, turinčius įtakos ekstremaliųjų situacijų planams. Parengties planai – tai atraminė struktūra, kuria remiantis galima parengti esminę informaciją apie įvairių rūšių grėsmes sveikatai, kuri gerina tokių planų sąveikumą; parengties planavimas apima grėsmes ir ekstremaliąsias situacijas, kurios kelia grėsmę arba, tikėtina, kels grėsmę visuomenės sveikatai valstybėje narėje.
Prioritetinė liga	Liga, kuri kelia susirūpinimą valstybei; tokios ligos nustatomos pagal tam tikrus nustatytus kriterijus.
Parengtis su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms	Visuomenės sveikatos ir sveikatos priežiūros sistemų, bendruomenių ir pavienių asmenų pajėgumas užkirsti kelią su sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms – ypač toms ekstremaliosioms situacijoms, dėl kurių masto, laiko arba nenuspėjamumo gali būti sunkiau atlikti kasdienes funkcijas, – taip pat apsisaugoti nuo tokių situacijų, sparčiai reaguoti į jas ir atkurti įprastą padėtį. Parengtis su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms – tai koordinuotas ir nuolatinis veiklos rezultatų vertinimu ir taisomųjų veiksmų taikymu grindžiamas planavimo ir įgyvendinimo procesas.
Rizika visuomenės sveikatai	Įvykio, kuris gali turėti neigiamos įtakos žmonių populiacijų sveikatai, tikimybė, vertinama daugiausia atsižvelgiant į tai, ar šis reiškinys gali išplisti tarptautiniu mastu arba kelti rimtą ir tiesioginį pavojų.
Grėsmė visuomenės sveikatai	Įvykis (incidentas), liga arba sukėlėjas, kurie savo buvimu gali sparčiai, tiesiogiai arba netiesiogiai, pakenkti su juo susidūrusiai populiacijai tiek, kad tai gali sukelti krizę.
Reagavimas	Skubiosios pagalbos paslaugų ir pagalbos visuomenei teikimas krizės metu arba nedelsiant po krizės, siekiant išgelbėti gyvybes, sumažinti poveikį sveikatai, aplinkai ir visuomenei, užtikrinti viešąjį saugumą ir patenkinti minimalius nukentėjusių žmonių pragyvenimo poreikius.
Rizika	Krizės tikimybės ir jos neigiamų padarinių derinys.
Rizikos vertinimas	Mokslškai pagrįstas procesas, susidedantis iš šių etapų: i) pavojaus nustatymas, ii) pavojaus apibūdinimas, iii) poveikio vertinimas ir iv) rizikos apibūdinimas.
Informavimas apie riziką	Keitimasis tam tikra informacija apie riziką ir tokios informacijos platinimas siekiant, kad sprendimus priimantys asmenys, suinteresuotieji subjektai ir visuomenė galėtų priimti atitinkamus sprendimus.
Rizikos valdymas	Šis procesas skiriasi nuo rizikos vertinimo. Tai yra politikos alternatyvų, rizikos vertinimo ir kitų veiksmų, kurie yra svarbūs siekiant apsisaugoti vartotojų sveikatą, apsvaistymas konsultuojantis su visomis susijusiomis šalimis; jei būtina, užbaigus šį procesą, pasirenkamos atitinkamos prevencijos ir kontrolės galimybės.

Stebėjimas	Sisteminimas nepertraukiamas duomenų rinkimas, sugretinimas ir analizė visuomenės sveikatos apsaugos tikslais kartu su savalaikiu visuomenės sveikata susijusios informacijos sklaida, kad juos būtų galima įvertinti ir imtis atsakomųjų veiksnių visuomenės sveikatos srityje.
Pažeidžiamumas	Bendruomenės, sistemos arba turto objekto charakteristikos ir su jais susijusios aplinkybės, dėl kurių jie yra jautrūs žalingam krizės poveikiui.

1 Įžanga

Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras (ECDC) siekia padėti įgyvendinti 2013 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos sprendime 1082/2013/ES dėl rimtų tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai išdėstytus parengties tikslus, aptariant parengties ir reagavimo veiksmų planavimą. ECDC padeda užtikrinti parengtį su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms (PVSSSES) ir įgyvendina labai daug įvairių iniciatyvų PVSSSES srityje, pvz., rengia parengties metodologijas, medžiagą apie praktinius parengties aspektus ir rekomendacijas dėl parengties planavimo.

Priemonės HEPSA (angl. *health emergency preparedness self-assessment*) tikslas – padėti valstybėms kelti PVSSSES lygį, suteikiant joms galimybę įsivertinti parengties su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms lygį. Naudojant HEPSA, vertinamas parengties lygis, nustatomi galimi trūkumai, silpnosios vietos ir tos sritys, kurias būtina tobulinti, siekiant stiprinti visus parengties su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms pajėgumus.

Priemonėje yra du vertinimo rodiklių rinkiniai – bazinis ir išsamus; išsamųjų rodiklių rinkinys apima visus bazinius rodiklius išsamiam įsivertinimui atlikti.

HEPSA yra makroįgalinta Microsoft Excel formato skaičiuoklės knyga. Šiame vartotojo vadove pateikta pagrindinė informacija apie įsivertinimo procesą. Jeigu jums iškiltų daugiau klausimų, rašykite mums e. pašto adresu preparedness@ecdc.europa.eu.

2 Priemonė HEPSA

Priemonė apima septynias bendrąsias sritis, kuriomis apibrėžiamas parengties su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms užtikrinimo ir reagavimo į jas procesas. Atitinkamos veiklos sritys ir rodikliai yra išryškinti, kad ES ir (arba) EEE valstybėms narėms būtų paprasčiau įvertinti savo parengties lygį, nustatyti galimus trūkumus ir tolesnio tobulėjimo prioritetus. Rodikliai buvo suformuluoti atlikus išsamią literatūros peržiūrą ir pritarus tarptautiniams ekspertams (po konsultacijų su ECDC nacionaliniais parengties ir reagavimo ryšių punktais).

Kiekviena priemonės bendroji sritis apima kelis rodiklius. Rodikliai suskirstyti į bazinį rodiklių rinkinį (BRR) ir išsamų rodiklių rinkinį (IRR). Baziniu rodiklių rinkiniu apibrėžta bazinė valstybės parengtis, kuri turėtų būti įgyvendinta kiekvienoje valstybėje, nesvarbu, kokia yra tos valstybės sveikatos priežiūros sistemos struktūra. IRR apima papildomus parengties rodiklius.

Priemonėje HEPSA pateiktos kryžminės nuorodos į PSO bendro išorinio vertinimo priemonę (angl. JEET, 1 versija)¹ ir Strateginę parengties ekstremaliosioms situacijoms programą²; tai padės naudotojams apskaičiuoti galimus vertinimo pagal JEET rezultatus ir įvertinti savo parengties lygį pagal PSO programą.

Kiekvienai sričiai skirtame lakšte yra du stulpeliai su kryžminėmis nuorodomis į PSO dokumentus. Naudotojai gali atitinkamame lakšte (JEET: lakštas „Suvestinė“; PSO programa: lakštas „PSO programa“) rasti nuorodas į PSO dokumentus.

1 iliustracija PVSES užtikrinimo procesas

¹ PSO, Strateginė parengties ekstremaliosioms situacijoms programa (angl. *A Strategic Framework for Emergency Preparedness*), 2017. Paimta iš http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/204368/1/9789241510172_eng.pdf.

² PSO, Tarptautinės sveikatos priežiūros taisyklės (2005) Stebėsenos ir vertinimo programa; bendro išorinio vertinimo priemonė (angl. *Monitoring and evaluation framework; Joint External Evaluation Tool*). Paimta iš <http://apps.who.int/iris/bitstream/10665/254883/1/9789241511827-eng.pdf>.

1. Governance	1- Valdymas
2. Capacity building and maintenance	2. Pajėgumų stiprinimas ir išsaugojimas
3. Surveillance	3. Stebėjimas
4. Risk assessment	4. Rizikos vertinimas
5. Risk and crisis management	5. Rizikos ir krizių valdymas
6. Post-event evaluation	6. Vertinimas po įvykio
7. Implementation of lessons learned	7. Įgytos patirties pritaikymas
Pre event	Iki įvykio
Post event	Po įvykio
Event	Įvykis

PVSSSES užtikrinimo procesas (1 iliustracija), kurį apima HEPSA, suskirstytas į septynias pakopas:

- pasiruošimas ir valdymas iki įvykio;
- ištekliai: kvalifikuoti darbuotojai;
- pagalba pajėgumams stiprinti: stebėjimas;
- pagalba pajėgumams stiprinti: rizikos vertinimas;
- reagavimo į įvykį valdymas;
- įvykusio įvykio peržiūra;
- įgytos patirties pritaikymas.

Šios septynios pakopos suskirstytos į tris etapus: etapas iki įvykio apima visas su planavimu ir numatymu susijusias veiklos sritis, įvykio etape visas dėmesys sutelktas į esamų parengties planų vykdymą reaguojant į (galimą) grėsmę visuomenės sveikatai. Etapas po įvykio prasideda atkūrus pirminę padėtį po grėsmės visuomenės sveikatai pašalinimo ir šiame etape akcentuojamas nuolatinis visų bendrųjų sričių ir elementų, kuriuos apima PVSSSES procesas, tobulinimas.

2.1 Pasiruošimas ir valdymas iki įvykio

Pasiruošimas ir valdymas iki įvykio – tai struktūros ir procesai, kuriais naudodamiesi suinteresuotieji subjektai bendrauja ir dalyvauja su PVSSSES susijusių sprendimų priėmimo procese. Tai apima, pvz., nacionalinės politikos ir teisės aktų, kuriais reglamentuojama parengties ekstremaliosioms situacijoms, parengties ekstremaliosioms situacijoms planai, reagavimo ir atkūrimo priemonės, koordinavimo mechanizmai, nustatymą, taip pat visų pirmiau minėtų sričių įgyvendinimą ir stebėseną.

2.2 Ištekliai: kvalifikuoti darbuotojai

Tinkamos kvalifikacijos darbuotojai, kurie yra kompetentingi žmogiškųjų išteklių srityje ir turi gerus organizacinius gebėjimus, atlieka svarbų vaidmenį planuojant PVSSES veiksmus. Organizacijos parengtis ekstremaliosioms situacijoms, t. y. jos gebėjimas veiksmingai reaguoti į su visuomenės sveikata susijusias ekstremaliosias situacijas, priklauso nuo kvalifikuotų darbuotojų. Mokymo veikla ir pratybos padeda stiprinti, vertinti ir tobulinti funkcinis gebėjimus ir procedūras ir taip suteikia galimybę efektyviai reaguoti į protrūkį arba su visuomenės sveikata susijusias ekstremaliosias situacijas. Remiantis paskelbtu pagrindinių parengties ekstremaliosioms situacijoms kompetencijos sričių sąrašu galima plėtoti tolesnę diskusiją šioje srityje³.

2.3 Pagalba pajėgumams stiprinti: stebėjimas

Stebėjimas, įskaitant išankstinį įspėjimą ir epideminę žvalgybą, yra itin svarbus siekiant sparčiai nustatyti visuomenės sveikatai kylančią riziką ir pradėti šios rizikos vertinimą ir valdymą. Taip pat tai yra vienas iš esminių pajėgumų, nurodytų Tarptautinės sveikatos priežiūros taisyklių pagrindinių pajėgumų stebėsenos programoje⁴. Ligu stebėjimas apima sistemingą nepertraukiamą duomenų rinkimą, sugretinimą ir analizę visuomenės sveikatos apsaugos tikslais ir savalaikę su visuomenės sveikata susijusios informacijos sklaidą.

2.4 Pagalba pajėgumams stiprinti: rizikos vertinimas

Rizikos vertinimas – tai sistemingas procesas, kurio metu (galimai) grėsmei visuomenės sveikatai, nustatytai gavus perspėjimus ir išankstinius įspėjimus iš valstybės stebėjimo sistemų, priskiriamas tam tikras rizikos lygis. Taigi, atliekant rizikos vertinimą, renkama, vertinama ir dokumentais patvirtinama atitinkama informacija⁵, kad ja būtų galima pagrįsti reaguojant į grėsmę priimamus sprendimus. Rizikos vertinimas pagal svarbą taip pat gali būti naudingas nustatant prioritetinius riziką keliančius veiksnius ir prioritetinius veiksmus⁶.

2.5 Reagavimo į įvykį valdymas

Reagavimo į įvykį valdymas – tai visos strategijos ir veiksmai, kuriais numatyta padėti valstybėms įveikti su visuomenės sveikata susijusias staiga susiklosčiusias didelės reikšmės ekstremaliosias situacijas. Su visuomenės sveikata susiję įvykiai parodo, ar organizacija gali laiku priimti tinkamus ir apgalvotus sprendimus, pagrįstus tinkamu padėties vertinimu ir turimomis geriausiomis žiniomis. Reagavimo į įvykį valdymo tikslas – sumažinti su visuomenės sveikata susijusio įvykio neigiamą poveikį ir atkurti įprastą padėtį. Visuomenės sveikatos politikos planuotojai atsakingi už tai, kad būtų sukurta funkcinė bendradarbiavimo sistema regiono, šalies ir tarptautiniu lygmenimis. Dideli reikalavimai keliama abipusiam bendravimui, keitimuisi informacija ir skaidriam sprendimų priėmimo procesui. Teisinės nuorodos į tokią veiklą įtvirtintos nacionalinės teisės aktuose, ES sprendime 1082/2013 dėl tarpvalstybinio pobūdžio grėsmių sveikatai ir Tarptautinėse sveikatos priežiūros taisyklėse.

2.6 Įvykusio įvykio peržiūra

Įveikus su visuomenės sveikata susijusią ekstremaliąją situaciją, svarbu atlikti įvykusio įvykio peržiūrą. Įvykio vertinimas suteikia galimybę įvertinti valstybės arba regiono parengties lygį ir padeda nustatyti galimus trūkumus bei tas sritis, kurias reikia tobulinti.

2.7 Įgytos patirties pritaikymas

Įvertinus PVSSES sistemos privalumus ir trūkumus atliekant įvykusio įvykio vertinimą, gautus rezultatus reikia paversti veiksmais, t. y. pritaikyti įgytą patirtį.

³ Europos ligų prevencijos ir kontrolės centras. Parengtis su visuomenės sveikata susijusioms ekstremaliosioms situacijoms – pagrindinės ES valstybių narių kompetencijos sritys (angl. *Public health emergency preparedness – Core competencies for EU Member States*). Stokholmas: ECDC; 2017. Paimta iš <https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/public-health-emergency-preparedness-core-competencies-eu-member-states.pdf>.

⁴ <http://www.who.int/ihr/publications/WHO-HSE-GCR-2016.16/en/>

⁵

<https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/media/en/publications/Publications/1108 TED Risk Assessment Methodology Guidance.pdf>

⁶ https://ecdc.europa.eu/sites/portal/files/documents/Tool-for-disease-priority-ranking_handbook_0_0.pdf

3 Nurodymai

3.1 Numatyta auditorija

Priemonė HEPsa skirta naudoti visuomenės sveikatos specialistams ekstremaliųjų situacijų planavimo ir įvykių valdymo srityje. Priemonės lakštus gali užpildyti daugiau nei vienas asmuo, pvz., praktinio seminaro metu arba išplatinus Excel failą e. paštu. Tokią diskusiją ir sutarimo procesą galima vertinti kaip pirmą žingsnį siekiant gerinti už visuomenės sveikatos įvykius atsakingų visuomenės sveikatos specialistų informuotumą ir koordinavimą.

3.2 Lakštų pildymas

Priemonė HEPsa apima septynias bendrąsias sritis. Kiekvienai iš jų skirtas atskiras lakštas. Kiekvienai bendrajai sričiai priskirta keletas rodiklių. Rodikliai suskirstyti į bazinį rodiklių rinkinį (BRR) arba išsamų rodiklių rinkinį (IRR).

BRR ir IRR neatitinka jokios hierarchinės struktūros. Iš tiesų, išsamūs rodikliai neapibūdina priskirto bazinio rodiklio, o kaip tik padeda išsamiau apžvelgti bendrąją sritį. Iš pradžių matomas tik BRR. Spustelėjus mygtuką „Atverti IRR“ lakšto viršuje, IRR bus matomas visuose lakštuose. Spustelėjus mygtuką „Uždaryti IRR“, IRR funkcija bus išjungta (žr. momentinę ekrano nuotrauką).

2 iliustracija. Momentinė ekrano nuotrauka. Įgytos patirties pritaikymas

Implementation of lessons learned

Responsible authority/ies:
Respondent/s:

= BSI
 = CSI

WHO JEE

Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column

0%	20%	40%	60%	80%	100%	NA/NK
----	-----	-----	-----	-----	------	-------

Rating

1 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities.	C.6	<input type="text" value=""/>	
2 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors.	C.6	<input type="text" value=""/>	
3 Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice.	C.6	<input type="text" value=""/>	

BSI 0.0
 CSI 0.0

Implementation of lessons learned	Įgytos patirties pritaikymas
Responsible authority/ies	Atsakinga (-os) institucija (-os)
Respondent/s	Respondentas (-ai)
=BSI	=BRR
=CSI	=IRR
Open CSI	Atverti IRR
Close CSI	Uždaryti IRR
Performance measure	Veiklos rezultatų vertinimo matas
WHO	PSO
JEE	BIV
Select desired percentage by typing '1' into the corresponding column	Pasirinkite norimą procentinį dydį, į atitinkamą stulpelį įrašydami „1“.
Rating	Vertinimas
0.0	0,0
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve preparedness and response activities	Peržiūrint įvykusį įvykį arba pratybų metu sukauptos patirtys ir įgyta patirtis naudojamos parengties ir reagavimo veiklai tobulinti.

Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used across all relevant sectors	Peržiūrint įvykusį įvykį arba pratybų metu sukauptos patirtys ir įgyta patirtis naudojamos visuose atitinkamuose sektoriuose.
Experiences and lessons learned, from post-event reviews or exercises, are used to improve policies and practice.	Peržiūrint įvykusį įvykį arba pratybų metu sukauptos patirtys ir įgyta patirtis naudojamos politikos priemonėms ir praktiniams aspektams tobulinti.

Score	Frequency scale	Achievement scale
No (0%)	Never	Not achieved, no progress, no sign of forward action
20%	Infrequent	Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy
40%	Sometimes	Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment
60%	Often	Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements
80%	Mostly	Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources
Yes (100%)	Always	Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels

Comments

Next

Score	Vertinimo rezultatas
Frequency scale	Dažnumo skalė
Achievement scale	Pasiekimų skalė
No (0%)	Ne (0 %)
Yes (100%)	Taip (100 %)
Never	Niekada
Infrequent	Retai
Sometimes	Kartais
Often	Dažnai
Mostly	Dažniausiai
Always	Visada
Not achieved, no progress, no sign of forward action	Parengtis neužtikrinta, nėra pažangos, jokių ženklų, kad būtų imtasi kokių nors veiksmų.
Minor progress, with few signs of forward action in plans or policy	Nereikšminga pažanga, yra ženklų, kad imtasi tam tikrų veiksmų įgyvendinant planus arba politiką.
Some progress, but without systematic policy and/or organisational commitment	Padaryta tam tikra pažanga, bet sistemingai nevykdomi įsipareigojimai politikos požiūriu ir (arba) organizacijos lygmeniu.
Organisational commitment attained or considerable progress made, but achievements do not meet all needs and requirements	Organizacija vykdo prisiimtus įsipareigojimus arba padaryta didelė pažanga, bet pasiektais rezultatais nepavyko patenkinti visų poreikių ir reikalavimų.
Substantial achievements but with some recognised limitations in capacities, capabilities and/or resources	Pasiekta svarbių rezultatų siekiant užtikrinti parengtį, bet pripažįstami tam tikri pajėgumų, gebėjimų ir (arba) išteklių trūkumai.
Comprehensive achievements with sustained commitment and capacities at all levels	Pasiekta visapusiškų rezultatų siekiant užtikrinti parengtį ir visais lygmenimis nuolat vykdomi atitinkami įsipareigojimai ir užtikrinami pajėgumai.
Comments	Pastabos
Next	Kitas

3.3 Vertinimo rezultatas

Priemonę HEPSA galima pildyti dviem būdais.

- Užpildykite laukus ir apskaičiuokite vertinimo rezultatą pagal bazinį rodiklių rinkinį (tamsiai žalia spalva pažymėti rodikliai). Rezultatai pateikiami kiekvieno lakšto apačioje; lakšte „Suvestinė“ apžvelgiamas pasiektas PVSSES lygis.
- Užpildykite laukus ir apskaičiuokite vertinimo rezultatą pagal išsamų rodiklių rinkinį (visi rodikliai). Rezultatai pateikiami kiekvieno lakšto apačioje; lakšte „Suvestinė“ išsamiai apžvelgiamas pasiektas PVSSES lygis.

Siekiant apskaičiuoti vertinimo rezultatą, reikia taikyti visą atitinkamų rodiklių rinkinį.

Vertinimo rezultatai pateikiami procentiniais dydžiais (nuo 0 iki 100 proc., didėjančia tvarka, kas 20 proc.) ir pagal dvi skales – dažnumo skalę ir pasiektų rezultatų skalę. 1 lentelėje pateiktas apskaičiuotų vertinimo rezultatų paaiškinimas.

1 lentelė. Vertinimo rezultatų aiškinimas

Vertinimo rezultatas	Dažnumo skalė	Pasiektų rezultatų skalė
Ne (0 %)	Niekada	Nepasiekta, nėra pažangos, jokių ženklų, kad būtų imtasi kokių nors veiksmų.
20%	Retai	Nereikšminga pažanga, yra ženklų, kad imtasi tam tikrų veiksmų įgyvendinant planus arba politiką.
40%	Kartais	Padaryta tam tikra pažanga, bet sistemingai nevykdomi įsipareigojimai politikos požiūriu ir (arba) organizacijos lygmeniu.
60%	Dažnai	Organizacija vykdo priimtus įsipareigojimus arba padaryta didelė pažanga, bet pasiektais rezultatais nepavyko patenkinti visų poreikių ir reikalavimų.
80%	Dažniausiai	Pasiekta svarbių rezultatų siekiant užtikrinti parengtį, bet pripažįstami tam tikri pajėgumų, gebėjimų ir (arba) išteklių trūkumai.
Taip (100 %)	Visada	Pasiekta visapusiškų rezultatų ir visais lygmenimis nuolat vykdomi atitinkami įsipareigojimai ir užtikrinami pajėgumai.

3.4 Papildomi patarimai

- Visada išsaugokite failo kopiją; nepamirškite reguliariai išsaugoti failą.
- Galite nuspręsti įsivertinti visose bendrosiose srityse arba tik kai kuriose iš jų. Vertinimo rezultatą galima apskaičiuoti pagal BRR arba IRR. Prie visų rodiklių yra pastabų langelis, kuriame galite paaiškinti, kodėl buvo panaudotas tam tikras rodiklis.
- Skaičiuodami vertinimo rezultatą, pažiūrėkite vadove, kuris rodiklis labiausiai tinka. Atsakymai negali būti klaidingi, bet svarbu užfiksuoti silpnąsias puses arba pažeidžiamas sritis, kad ateityje jas būtų galima patobulinti.
- Norėdami pasirinkti tam tikrą procentinį dydį, į atitinkamą geltonai pažymėtos skilties langelį įrašykite „1“. Prie kiekvieno rodiklio galima pasirinkti tik vieną procentinį dydį. Visada užpildykite visą rodiklių rinkinį (BRR arba IRR), net jei tam tikrais atvejais tenka pasirinkti „Netaikytina / nežinoma“. Negalima vertinti, jeigu užpildytas ne visas rodiklių rinkinys. Atkreipiame dėmesį į tai, kad jums gali tekti naudoti slinkties mygtuką, kad galėtumėte pamatyti visus atitinkamos bendrosios srities rodiklius. Visi rezultatai bus automatiškai perkelti į lakštą „Suvestinė“.
- Vertinimo pagal kiekvieną rodiklį rezultatai matomi stulpelyje „Vertinimo rezultatai“. Vėliau jie bus paversti į svorinį daugiklį, kurį naudojant bus apskaičiuotas bendras vertinimo rezultatas toje bendrojoje srityje. Įvertinus kiekvieną rodiklį, spustelėkite *Įvesti*, kad būtų sukurta visų tam tikros bendrosios srities vertinimo rezultatų suvestinė. Visi vertinimo rezultatai apibendrinti lakšte „Suvestinė“.
- Jeigu Jums nepavyktų įvertinti visų rodiklių per vieną sesiją, išsaugokite ir uždarykite Excel failą. Kai vėl turėsite laiko, pradėkite pildyti nuo tos vietos, kurioje baigėte praėjusį kartą.
- Įvedus visas vertes pagal BRR arba IRR, skaičiavimo rezultatas automatiškai perkeliamas į lakštą „Suvestinė“. Lakšte „Suvestinė“ pateikiami kiekvienos bendrosios srities vertinimo rezultatai kartu su BRR ir IRR radaro tipo grafiku. Lakšte taip pat apžvelgiami vertinimo rezultatai pagal BIV rodiklius ir susijusius HEPSA rodiklius.
- Jeigu norite pradėti iš naujo, atidarykite naują HEPSA failą. Taip pat galite ištrinti visus atsakymus, pasirinkdami visus laukus ir savo klaviatūroje spustelėdami „Šalinti“.
- Jeigu norite atspausdinti savo darbą, išsaugokite Excel lakštą PDF failo forma ir jį atspausdinkite.
- Priemonės vertinimas. Kartu su priemone pateikta vertinimo forma, kad būtų galima įvertinti priemonės naudojamumą ir naudingumą. Mums labai svarbi Jūsų nuomonė ir mes atsižvelgsime į ją, siekdami toliau tobulinti šią priemonę. Šią formą gražinkite e. pašto adresu preparedness@ecdc.europa.eu.

**European Centre for Disease
Prevention and Control (ECDC)**

Address:
Gustav III:s boulevard 40, SE-169 73 Solna,
Sweden

Tel. +46 858601000
Fax +46 858601001
www.ecdc.europa.eu

An agency of the European Union
www.europa.eu

Subscribe to our publications
www.ecdc.europa.eu/en/publications

Contact us
publications@ecdc.europa.eu

Follow us on Twitter
[@ECDC_EU](https://twitter.com/ECDC_EU)

Like our Facebook page
www.facebook.com/ECDC.EU

ECDC is committed to ensuring the transparency and independence of its work

In accordance with the Staff Regulations for Officials and Conditions of Employment of Other Servants of the European Union and the ECDC Independence Policy, ECDC staff members shall not, in the performance of their duties, deal with a matter in which, directly or indirectly, they have any personal interest such as to impair their independence. Declarations of interest must be received from any prospective contractor(s) before any contract can be awarded.
www.ecdc.europa.eu/en/aboutus/transparency

HOW TO OBTAIN EU PUBLICATIONS

Free publications:

- one copy:
via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- more than one copy or posters/maps:
from the European Union's representations (http://ec.europa.eu/represent_en.htm);
from the delegations in non-EU countries (http://eeas.europa.eu/delegations/index_en.htm);
by contacting the Europe Direct service (http://europa.eu/europedirect/index_en.htm) or
calling 00 800 6 7 8 9 10 11 (freephone number from anywhere in the EU) (*).

(* The information given is free, as are most calls (though some operators, phone boxes or hotels may charge you).

Priced publications:

- via EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

■ Publications Office